MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 67

Warszawa, dn. 14 marca 38 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

I. Polityka zagraniczna ZSRR i stosunek do zagadnień międzynarodowych . . . . Str. 1

II. Życie partyjne . . . . " 3

III. Życie narodowościowe . . . . " 4

IV. Życie gospodarcze . . . . " 4

V. Polityka socjalna i zawodowa . . . . " 5

VI. Stosunek emigracji do ZSRR . . . . " 5

VII. Notatki i informacje. . . . . " 6

PRZEGLĄD PRASY Z.S.R.R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ.

Nr.67. Warszawa, dnia 14.marca 1928 r.

1. S P R A W Y P O L S K I E.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA Z.S.R.R. I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNAR.

WYBORY W POLSCE.

EKONOMICZESKAJA ŻIZN z 9/3. omawiając wyniki wyborów w dłuższym artyk.wst.p.t."Zabawa w demokrację" pisze, iż nie podaje cyfrowych danych, ponieważ nie odzwierciadlają one rzeczywistego wzajemnego stosunku sił politycznych w Polsce, ani też - nastroju szerokich mas, ponieważ wybory zostały przeprowadzone wg.z góry opracowanego planu. Otoczenie Piłsudskiego zorganizowało wybory w celu zupełnego zalegalizowania przewrotu majowego i stworzenia podstawy konstytucyjnej dla istniejącej obecnie dyktatury wojskowej. Blok rządowy niema żadnego programu - ani politycznego, ani ekonomicznego. Posiada on tylko jedno hasło: "Za Piłsudskim!" co potwierdza przypuszczenie, że wybory zostały zorganizowane w celu zademonstrowania zaufania narodu polskiego do Piłsudskiego.

Różnorodny skład Bloku pozwala autorowi twierdzić, iż jest on jednym z zewnętrznych wyrazów konsolidującego się faszyzmu polskiego. Rzeczywistym programem Bloku rządowego jest przygotowanie przejścia od demokratycznego sejmu do najczystrzego faszyzmu. Tu autor powołuje się na manifest przemysłowców, podkreślając jego tendencje faszystowskie, oraz fakt wejścia w skład Bloku autorów manifestu. Zrealizowanie tego manifestu według autora jest aktualnem zadaniem, przed którem stoi burżuazja polska. Tem właśnie należy tłumaczyć zgrupowanie się jej koło osoby Piłsudskiego, jedynej możliwej w obecnych warunkach faktycznej głowy państwa. Burżuazja chce stworzyć taką strukturę władzy, którą mogłaby wykorzystać w przyszłości, gdy zabraknie Piłsudskiego.

Następnie autor przechodzi do analizy politycznej i ekonomicznej państwa polskiego. Twierdzi on, że finansowa polityka polska znajduje się pod kontrolą kapitału amerykańskiego, który domaga się regularnych spłat procentu od udzielonej pożyczki. Autor powołuje się na"Głos Prawdy" i inne dzienniki polskie , według których przemysł polski i banki polskie zaprzedane są kapitałowi obcemu, tak, że przemysł polski można nazywać"polskim" formalnie, gdyż w rzeczywistości jest on oddawna własnością cudzoziemców, wywożących zagranicę owoce polskiej techniki i polskich robotników.

Zadaniem burżuazji polskiej jest wobec tego wszystkiego eksploatacja klasy pracującej na spłacanie długów państwa polskiego i na opłacanie faktycznych właścicieli przemysłu polskiego. Wysuwanie tezy"racjonalizacji" ma na celu przedłużenie dnia pracy, obniżenie płacy zarobkowej, oraz bardziej intensywne wykorzystanie pracy ludzkiej. Dla osiągnięcia tego celu potrzebna jest właśnie silna władza, któraby potrafiłaby utrzymać w ryzach masy pracujące.

Agrarjuszom również zależy na silnej władzy, albowiem chodzi im o utrzymanie posłuchu wśród miljona bezrolnych,eksploatowanych przez obszarników.

Podczas przewrotu majowego część klasy pracującej poparła Piłsudskiego, ponieważ rzucił on hasło walki z reakcją. Pozatem klasa pracująca poszła za Piłsudskim, gdyż z jego imieniem związane jest dużo wspomnień z walk rewolucyjnych i narodowo-wolnościowych Dziś iluzje te już zniknęły, a natomiast skonsolidowała się klasowa siła rewolucyjna po miastach i po wsiach i w tem właśnie zawiera się cały socjalno-polityczny wniosek z ostatnich wyborów.
Autor nie wierzy oficjalnym danym co do liczby bezrobotnych w Polsce, lecz opiera się na danych nieoficjalnych /skąd je bierze, nie mówi/, według których liczba bezrobotnych waha się od 300 do 400 tys., a zarobki w Polsce są 2 i pół razy niższe, niż w Niemczech i prawie 4 razy niższe niż w Anglji.
Sprzedajna polityka P.P.S. - pisze autor - wlokącego się w ogonie Piłsudczyzny, przyczyniła się do jeszcze większego otrzeźwienia szerokich mas robotniczych i biednych warstw chłopskich. Wybory mówią wyraźnie - kończy autor - iż szerokie masy pracujące są przeciw Piłsudskiemu.

PRAWDA z 10/3.powołując się na prasę prawicową, pisze, że rezultaty wyborów nie można uważać za zwycięstwo Piłsudczyków, albowiem nie otrzymali oni dostatecznej liczby mandatów, aby móc stworzyć większość parlamentarną.

JAPONJA I Z.S.R.R.

IZWIESTJA z 11/3.Kor.Tassa z Tokio komentując wizytę premjera Tanaka, złożoną posłowi ZSRR. Trojanowskiemu w Tokio, pisze, iż wizyta ta oraz konferencja, jaką odbył .. Goto z prezesem kolei południowo-mandżurskiej Jamamoto, wg. ogólnego mniemania wskazuje na to, że między Japonją a ZSRR. toczą się jakieś ważne rokowania. Według informacji "Kokumina" rząd japoński proponuje stworzyć duże Towarzystwo na czele z koleją mandżurską w celu eksploatacji lasów, rybołówstwa i rolnictwa w półn.Mandżurji i w okręgu dalekowschodnim ZSRR. Sowiety zgadzają się na udzielenie tych koncesyj wzamian za poważną pożyczkę. Pogłoski te zostały zdementowane przez japońskiego ministra spraw zagranicznych.

IBIDEM. Kor. Tassa z Tokio donosi za Agencją Simbun Rengo, że premjer Tanaka mówiąc do dziennikarzy o stosunkach z ZSRR.zaznaczył, że pogłoski o zawarciu tajnego traktatu japońsko-sowieckiego są zupełnie bezpodstawne. Premjer podkreślił konieczność ściślejszej współpracy ekonomicznej obydwu państw i wyraził nadzieję, iż w niedalekiej przyszłości zostanie zawarty między ZSRR.a Japonją traktat handlowy oraz konwencja nawigacji morskiej. Premjer zaprzeczył pogłoskom o mającej nastąpić nominacji wice-hrabiego Goto na stanowisko ministra spraw zagranicznych.

SOCJALDEMOKRACI A REICHSWEHRA.

PRAWDA z 11/3. omawiając działalność Reichswehry dotyczącą popierania przez nią organizacji kontr-rewolucyjnych, oraz rezultaty śledztwa przeprowadzonego przez Saemisch'a w spr."Febusa",pisze, że raport Saemisch'a nie został do tej pory opublikowany.
Fakt ten należy tłumaczyć tem, że dowody działalności Reichswehry znajdowały się od dawna w rękach socjaldemokratów - czego dowiodła prasa prawicowo-niemiecka - którzy zdecydowali się wystąpić z rewelacjami obecnie, jedynie w związku z nadchodzącą kampanją wyborczą, by w ten sposób zyskać popularność mas pracujących, oraz miano bojowników o oczyszczenie Reichswehry od elementów kontrrewolucyjnych.
Dziennik sądzi, iż socjaldemokraci w swoich rewelacjach nie posuną się zbyt daleko.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

10-TA ROCZNICA PRZEMIANOWANIA SOWIECKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ

"PRAWDA" z dn. 9/III zamieszcza artykuł z okazji 10-tej rocznicy przemianowania sowieckiej partji komunistycznej z partji socjal-demokratycznej na partję komunistyczną. Pismo stwierdza, że z chwilą tego przemianowania zerwali bolszewicy z socjal-demokracją i rozpoczęli przeciwko niej bezwzględną walkę, najpierw na terytorjum Rosji, następnie jednak na terenie zagranicznych organizacyj proletarjatu. Walka ta trwa dotychczas. Chwila zwycięstwa komunizmu nad socjal-demokracją będzie chwilą ostatecznego upadku kapitalizmu światowego.

OBRADY PLENUM C.K.K. UKRAINSKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ

IBIDEM z dn. 10/III podaje z Charkowa, iż tam rozpoczęły się obrady plenum C.K.K. ukraińskiej partji komunistycznej. P.Zatoński wygłosił sprawozdanie z działalności C.K.K., nawołując do oszczędności w wydatkach przemysłu i administracji sowieckiej oraz do zwalczania biurokratyzmu w instytucjach sowieckich.

PARTYJNA KONTROLA W PRZEMYSLE

"IZWIESTJA" z dn. 25/II /Odesa/ donosi, że komitet okręgowy partji w Odesie utworzył specjalną komisję, która rozciągnąć ma kontrolę partyjną nad pracą sowieckich zakładów przemysłowych na terenie okręgu. Kontrola ta stała się niezbędną wskutek wykrytych przez komisję inspekcji robotniczo-włościańskiej poważnych braków.

UKRAINIZACJA PRASY PARTYJNEJ

IBIDEM z dn. 28/II podaje, że komitet okręgowy partji w Chersoniu uchwalił zlikwidować pismo partyjne "Raboczyj", które ukazywało się w języku rosyjskim. Zamiast tego pisma ukazywać się będzie pismo "Czerwonyj Sielanin" w języku ukraińskim.

NOWI CZŁONKOWIE PARTJI

"RABOCZAJA MOSKWA" z dn. 1/III omawia stosunek nowych członków sowieckiej partji komunistycznej, którzy weszli w skład tej partji na podstawie t.zw. "poboru październikowego", który ogłoszony był w związku z 10-tą rocznicą istnienia władzy komunistycznej w ZSRR do obowiązków, nakładanych na nich przez przynależność do partji. Pismo dochodzi do wniosku, że nie wszyscy nowi członkowie partji rozumieją swe obowiązki, sądząc, że przynależność do partji daje jedynie ~~prawa~~ uprawnienia.

4. ŻYCIE NARODOWOŚCIOWE.

POLITYKA NARODOWOŚCIOWA PARTJI KOMUNISTYCZNEJ

"PRAWDA" z dn. 10/III ogłasza artykuł p.Dimantsztejna w sprawie polityki narodowościowej sowieckiej partji komunistycznej. Autor artykułu stwierdza, iż ludność sowieckich republik narodowych jest zacofana kulturalnie w porównaniu z ludnością Rosji. Istnieją republiki sowieckie, w których niepiśmienni stanowią 95% ludności. Utrudnia to rozwój socjalizmu w tych krajach oraz walkę z fanatyzmem religijnym ludności. Zmusiło to XV zjazd partji do zwrócenia uwagi na ten stan rzeczy i do powzięcia szeregu konkretnych decyzyj. Na podstawie tych decyzyj należy przedewszystkiem zwrócić uwagę na to, aby oświata ludowa w sowieckich republikach narodowych prowadzona była w duchu internacjonalistycznym. Należy stworzyć warunki, w których turkmen i białorusin, jakut i mieszkaniec Adżarystanu wyczuwaliby swoją przynależność do jednej wielkiej rodziny narodów, budujących ustrój socjalistyczny pod przewodnictwem proletarjatu. Tego rodzaju politykę należy połączyć z troską o rozwój kultury narodowej ludów zacofanych. Należy zwrócić uwagę na szerzenie oświaty i piśmienności w masach ludowych, należy podnieść ogólny poziom kulturalny ludności. Wobec rozwoju przemysłu w niektórych republikach narodowych należy wypełnić przez tubylców kadry proletarjatu przemysłowego. Specjalna uwaga ma być zwrócona na prasę, wydawaną w językach mniejszości narodowych. Stwierdzono niejednokrotnie ogłaszania przez tą prasę artykułów o tendencji nacjonalistycznej lub religijnej. Jest to zjawisko, które bezwzględnie powinno być usunięte z życia narodów w federacji sowieckiej.

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

DYREKTYWY P.ORDŻONIKIDZE

Wszystkie pisma sowieckie z dnia 10/III ogłaszają zwrócone do wszystkich komisji kontrolujących partji oraz do inspekcji robotniczo-włościańskiej na całym obszarze ZSRR dyrektywy prezesa C.K.K. partji i komisarza ludowego inspekcji robotniczo-włościańskiej p.Ordżonikidze w sprawie tegorocznej kampanji siewnej. Dyrektywy te zalecają zwrócenie uwagi na dostarczenie ludności rolniczej kredytów siewnych, na zwalczanie braku materjału siewnego lub lichego gatunku ziarna, na ześrodkowanie narzędzi pracy rolniczej w rękach "biedoty" włościańskiej, oraz na zabezpieczenie wsi sowieckiej w materjały opałowe, żelazo i stal, niezbędne dla naprawiania narzędzi rolniczych. Dyrektywy p.Ordżonikidze stwierdzają, iż we wszystkich tych dziedzinach ujawnione są braki, które grożą zerwaniem kampanji siewnej i wymagają wytężonej pracy ze strony władz sowieckich dla ich usunięcia. Powinno to być dokonane o wspólnych siłach komisji kontrolujących partji i urzędów komisarjatu ludowego inspekcji robotniczo-włościańskiej.

6. POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

UPRAWNIENIA MIESZKANIOWE LITERATÓW I PISARZY

"WIECZERNIAJA MOSKWA" z dn. 28/II podaje, iż komisarjat ludowy oświaty załatwił odmownie petycję związku literatów i pisarzy sowieckich w Moskwie o przyznanie członkom tego związku prawa na dodatkową przestrzeń mieszkalną w gmachach mieszkalnych w Moskwie. Komisarjat ludowy zgodził się jedynie na przyznanie dodatkowej przestrzeni mieszkalnej powyżej obowiązujących wszystkich obywateli ZSRR norm niektórym zasłużonym pisarzom, według uznania komisarjatu.

ZJAZD SOWIECKICH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

"KRASNAJA GAZIETA" z dn. 3/III /Leningrad/ donosi, że rada centralna sowieckich związków zawodowych uchwaliła zwołanie wszechsowieckiego zjazdu związków zawodowych, który omówić ma bieżące zagadnienia sowieckiej polityki zawodowej. Przed dniem 25-go b.m. wszystkie sowieckie związki zawodowe powinny zakomunikować centralnej radzie związków w Moskwie swe życzenia, związane ze zwołaniem tego zjazdu, oraz projekty systemu, według którego mają się odbyć wybory członków zjazdu. Dotychczasowy porządek zwoływania sowieckich zjazdów zawodowych ulegnie zmianie, lecz kierunek tej zmiany nie jest jeszcze ustalony.

8. STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

SOCJALIŚCI A SYTUACJA W ZSRR

"SOCJALISTICZESKIJ WIESTNIK" z dn. 6/III /Berlin, tygodnik socjal-demokratyczny/ poddaje w artykule wstępnym analizie obecną sytuację gospodarczą i polityczną w ZSRR. Pismo dochodzi do wniosku, iż rząd p.Stalina zwyciężył opozycję "trockistów" pod względem organizacyjnym, został jednak zwyciężony przez tą opozycję pod względem ideologicznym. W swej obecnej polityce posunął się p.Stalin w stosunku do włościaństwa rosyjskiego dalej, niż tego żądał p.Trocki. Nikt nie przewidywał, że tego rodzaju reakcja komunistyczna będzie możliwa. Jest ona jednak faktem dokonanym i jednoczy całą ludność włościańską ZSRR bez różnicy stopnia jej zamożności przeciwko władzy sowieckiej. Dla tej władzy jest to próba cięższa od walki przeciwko przeciwsowieckim formacjom wojskowym podczas wojny domowej w Rosji. Obecna polityka p.Stalina w stosunku do włościaństwa przygotowuje, zdaniem pisma, nieuniknioną katastrofę systemu sowieckiego.

ECHA POROZUMIENIA GENERAŁÓW KOZACKICH Z P.LEWICKIM

"DNI" z dn. 4/III /Paryż, pismo socjalistyczne pod redakcją p.Kiereńskiego/ ogłasza, jako przedruk z "Ukraińskiej Niwy" deklarację kozackiego generała Bykadorowa w sprawie porozumienia, które zostało zawarte pomiędzy kilkoma generałami kozaków na emigracji oraz prezesem rządu ukraińskiej republiki ludowej na emigracji p.Lewickim, oraz kilka innych dokumentów w tej sprawie, określając je jako "dokumenta hańby".

10. NOTATKI I INFORMACJE.

PROCES O SZPIEGOSTWO NA RZECZ POLSKI

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 8/III podaje, iż sowiecki sąd okręgowy w Kijowie skazał niejakiego Dwojżona-Biełowa na karę śmierci pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Polski. Na podstawie amnestji karę tą zamieniono skazanemu na 5 lat więzienia.

LUDNOSC ZSRR

IBIDEM z dn. 4/III ogłasza wyniki spisu ludności w ZSRR z roku 1926. Spis ten stwierdził istnienie 610 tysięcy rozmaitych osiedli na terytorjum ZSRR oraz określił liczbę mieszkańców ZSRR na 146,989 tysięcy osób, w tej liczbie 71,027 tysięcy mężczyzn i 75,962 tysiące kobiet. Przynależność narodowościowa podawana była przez mieszkańców ZSRR do spisu na podstawie własnego przekonania i uświadomienia. Dało to następujące wyniki: 77,760,1 tysięcy osób, czyli 52,9% ogólnej liczby mieszkańców ZSRR podało się za rosjan, 31,194,8 tysięcy /21,2%/ - za ukraińców, 4,738,9% tysięcy /3,2%/ za białorusinów, 3,959,9 tysięcy /2,7%/ - za kozaków, 3,015,2 /2%/ - za tatarów, 2,609 tysięcy /1,8%/ - za żydów, 1,821,2 tysięcy /1,2%/ - za gruzinów, 1,567,5 tysięcy /1,1%/ za ormian. Inne narodowości reprezentowane są w ogólnym składzie mieszkańców ZSRR przez mniejsze liczby osób. Słowianie stanowią 78,1% ogólnej liczby mieszkańców ZSRR, narodowości tiurkskie - 11,6%, narodowości kaukaskie - 3,2%, plemiona fińskie - 2,2%, semici 1,9%, narodowości germańskie, romańskie i grecy - 1,2%, plemiona irańskie - 1%, łotysze i litwini - 0,1%. Wśród mieszkańców RSFSR stanowią rosjanie 73,4%. Ukraińcy stanowią 80% ogólnej liczby mieszkańców USRR, białorusini - 80,6% ogólnej liczby mieszkańców BSRR, gruzini - 30,7% ogólnej liczby mieszkańców federacji zakaukaskiej. Pod względem językowym liczba rosjan jest większa niż pod względem przynależności narodowej. 3,600 tysięcy ukraińców, oraz 712 tysięcy żydów uznało język rosyjski za własny język macierzysty. Ogólna liczba mieszkańców ZSRR, którzy, nie należąc do narodowości rosyjskiej uznali język rosyjski za własny język macierzysty równa się 6,400 tysięcy osób.

LIKWIDACJA KOLEGJUM OBRONCOW

"WIECZERNIAJA MOSKWA" z dn. [illegible]/III podaje, że sekcja administracyjno-prawnicza sowietu miejskiego w Moskwie uznała konieczność likwidacji kolegjum obrońców sądowych w Moskwie. Decyzja ta nastąpiła wskutek tego, iż kolegjum to liczy obecnie 1400 członków, których utrzymanie kosztować ma ludność Moskwy 5-7 miljonów rubli rocznie. W przyszłości obowiązki obrońców sądowych w sądach sowieckich sprawować mają wyznaczani przez te sądy urzędnicy.

TANK IM. DZIERŻYŃSKIEGO

"PRAWDA" z dn. 10/III podaje, że dnia 11-go b.m. odbyć się miało w Moskwie przekazanie władzom wojskowym czołgu im. Feliksa Dzierżyńskiego. Czołg ten wybudowano ze składek robotników i włościan polskich w ZSRR.